

Wat betekent topsport voor de samenleving?

De maatschappelijke waarde van topsport volgens de Nederlandse bevolking

Mark Melman, Kelly Out & Lisanne Balk

In het huidige topsportbeleid is veel aandacht voor de maatschappelijke waarde van topsport. De ambitie is om die waarde te maximaliseren. Maar wat is de maatschappelijke waarde van topsport precies?

Balk en Veldman (2023) stellen in een whitepaper dat de maatschappelijke waarde van topsport bestaat uit verschillende maatschappelijke waarden. Ze onderscheiden er zes: de ontplooiingswaarde, inspiratiewaarde, belevingswaarde, verbindende waarde, economische waarde en sociaal-culturele waarde.

Deze waarden kunnen positief of negatief zijn. Zo kan topsport bijdragen aan een gevoel van trots en saamhorigheid, maar ook doorslaan in rivaliteit en chauvinisme (Van der Roest et al., 2022).

In deze factsheet laten we zien welke van deze waarden leven onder de Nederlandse bevolking. Met andere woorden: wat betekent topsport volgens de Nederlandse bevolking voor de samenleving?

Neem voor meer informatie contact op met [Mark Melman](#).

Te veel geld   **Gezondheid**
Goed voorbeeld/inspiratie   Goed voor economie
Verbinding/saamhorigheid
Entertainment/ontspanning   Agressiviteit   **Trots**
Te veel aandacht   Internationale bekendheid sport/land

Uitvraag bijdrage topsport aan samenleving

De vraagstelling

Om te achterhalen wat men als maatschappelijke waarde van topsport ziet, hebben we een representatieve groep Nederlanders deze open vraag gesteld in het Nationaal Sportonderzoek (NSO): *'Welke positieve en/of negatieve bijdrage levert topsport volgens u aan de Nederlandse samenleving?'*

In totaal hebben van de 1.498 respondenten die de vraag kregen, 1.303 deze vraag beantwoord. Omdat deelnemers meerdere antwoorden konden geven, komen we in totaal tot 1.642 antwoorden. Alle antwoorden hebben we onderverdeeld in drie categorieën: positief, negatief en overig (figuur 1).

De antwoorden

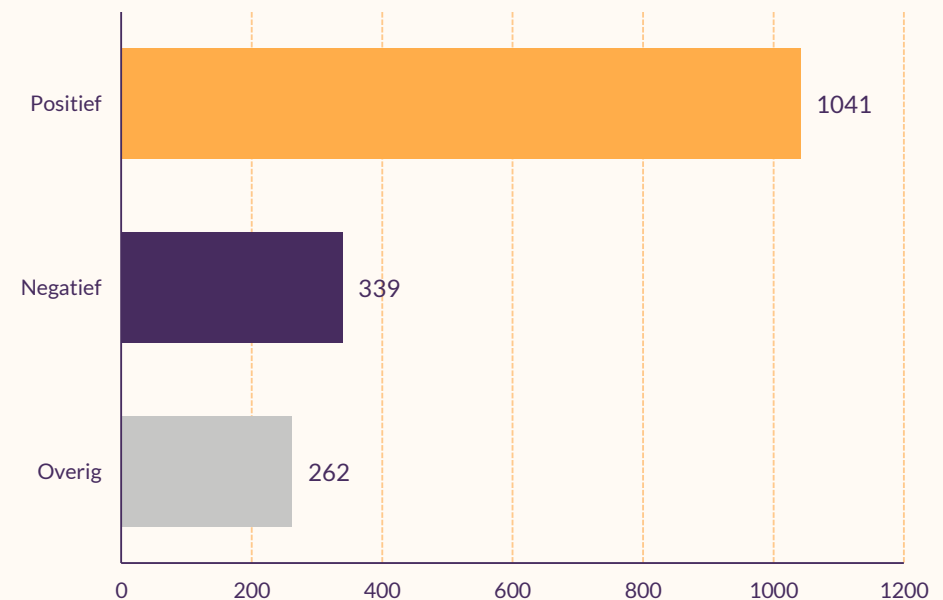
In 1.041 antwoorden geven respondenten aan dat topsport een positieve bijdrage levert aan de Nederlandse samenleving. 339 antwoorden gaan over een negatieve bijdrage.

In de 262 overige antwoorden vinden 103 deelnemers dat topsport geen bijdrage levert aan de samenleving of geen betekenis heeft. De overige 159 weten het niet of hebben hierover geen mening.

Figuur 1

Waarde gegeven antwoorden open vraag

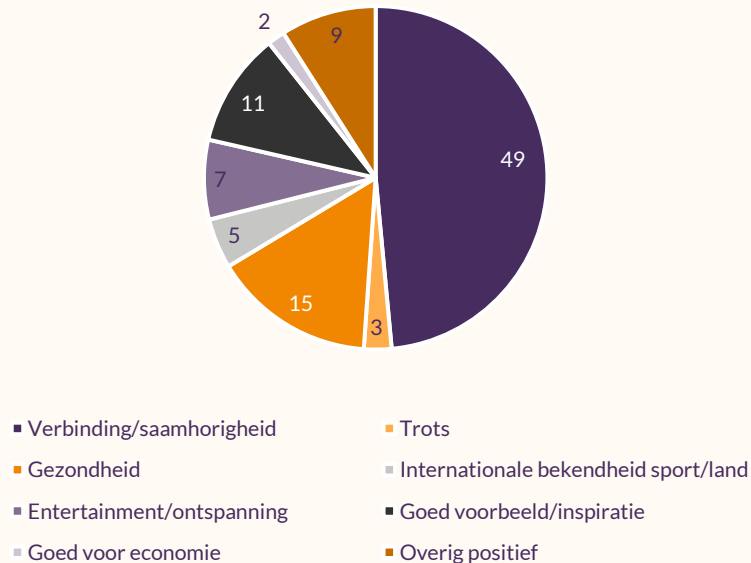
(aantal gegeven antwoorden, meerdere antwoorden mogelijk, n=1.642)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Positieve bijdrage aan de samenleving

Figuur 2
Positieve bijdragen topsport aan de samenleving
(in procenten, n=1.041)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Verbinding en saamhorigheid

Verbinding en saamhorigheid noemen respondenten het meest als positieve bijdragen. Bijna de helft van de gegeven antwoorden betreft dit thema (49%, figuur 2). Een voorbeeld van een antwoord is: *'Topsport heeft verbroedering als gevolg. Formule 1 wedstrijden, of Europees en wereldkampioenschappen voetbal zorgen voor verbinding'*.

Gezondheid

Gezondheid noemen respondenten daarna het meest (15%). Hierbij noemen ze vaak dat topsport de bevolking stimuleert zelf meer te gaan sporten. *'Topsport straalt uit dat het goed is om aan sport te doen, op welke manier dan ook. Zo kan je lichamelijk en geestelijk sterker worden'*.

Goed voorbeeld/inspiratie

Ook geeft topsport een goed voorbeeld voor de maatschappij (11% van de antwoorden). Topsport inspireert anderen en laat zien dat doorzettingsvermogen wordt beloond. Zo vervullen topsporters de functie van rolmodel. *'Topsporters laten zien dat alles mogelijk is als je maar tijd en energie erin wil steken' en 'stimuleert jongeren om ook te gaan sporten'*.

Profiel positieve bijdrage topsport aan samenleving (1)

In figuur 3 is te zien welk aandeel van alle respondenten uit verschillende groepen één of meer positieve antwoorden geeft over topsport.

Geslacht

57 procent van de mannen benoemt een positieve bijdrage van topsport aan de samenleving. Bij de vrouwen is dit ongeveer gelijk: 54 procent.

Leeftijd

Respondenten die in de categorie 65-79 jaar vallen, zijn minder vaak positief (49%) over topsport dan 16-19- (62%) en 55-64-jarigen (63%).

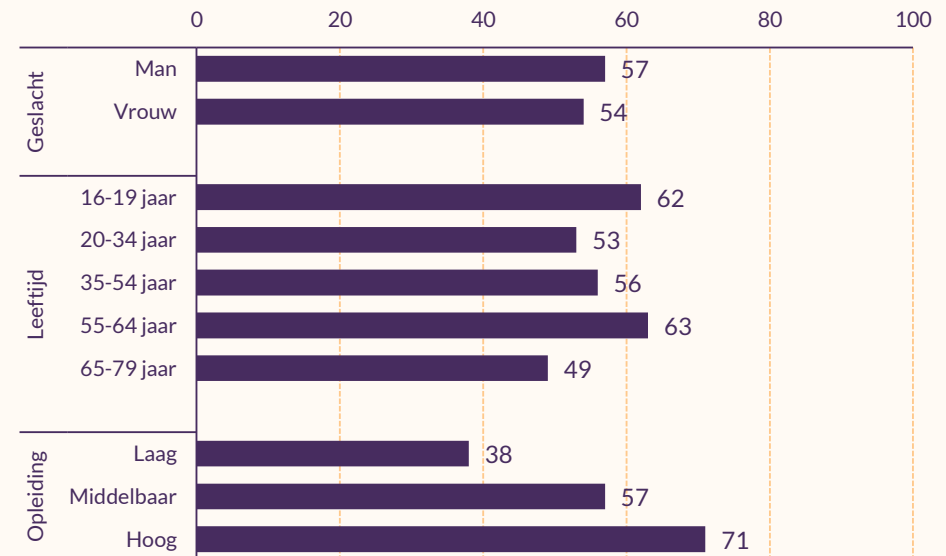
Opleidingsniveau

Een groter percentage van de hoog- (71%) en middelbaar (57%) opgeleiden is positief over topsport dan van de laagopgeleiden (38%).

Figuur 3

Aandeel respondenten dat minimaal één positieve bijdrage van topsport benoemt, naar achtergrondkenmerken

(in procenten, n=1.498)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Profiel positieve bijdrage topsport aan samenleving (2)

In figuur 4 is te zien welk aandeel van alle respondenten met bepaalde sportgerelateerde achtergrondkenmerken een positieve bijdrage van topsport benoemt.

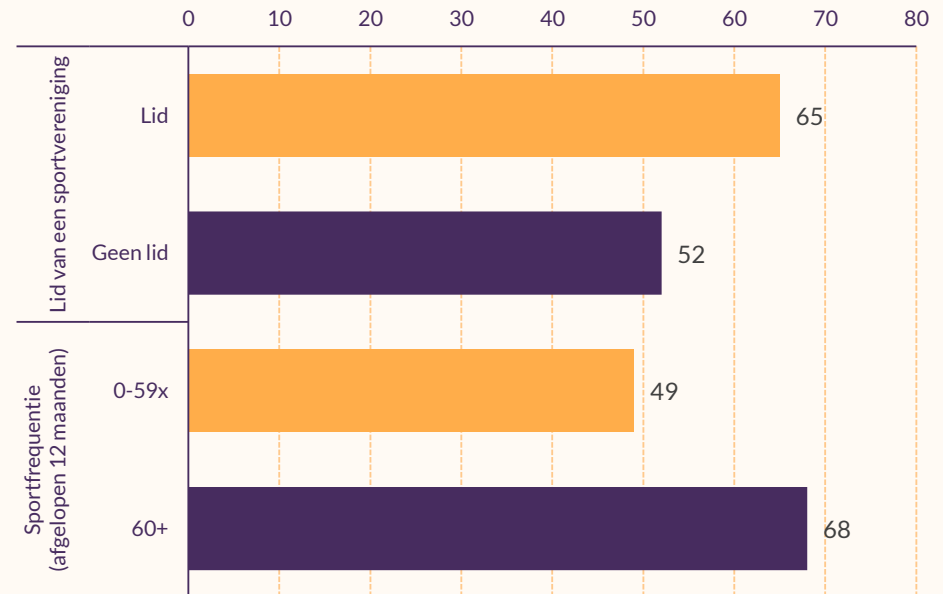
Sportfrequentie

Respondenten die vaker sporten zijn vaker positief over topsport (68%) dan respondenten die minder vaak sporten (49%).

Lidmaatschap sportvereniging

Leden van sportverenigingen benoemen vaker positieve bijdragen van topsport (65%) dan niet-leden (52%).

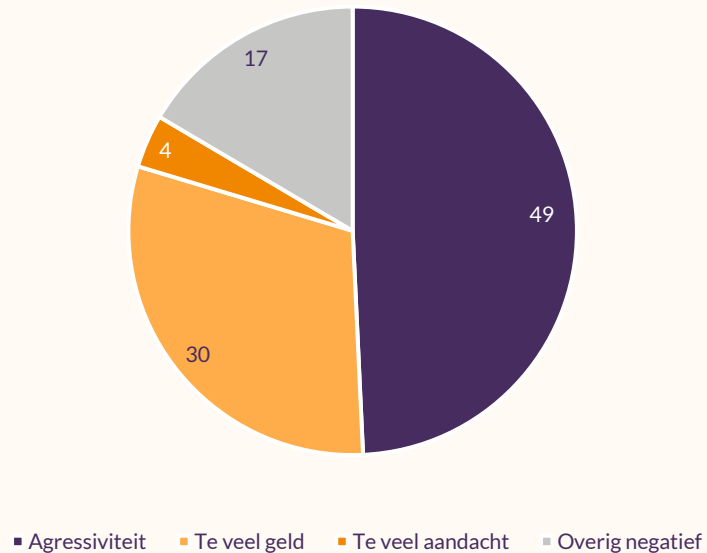
Figuur 4
Aandeel respondenten dat minimaal één positieve bijdrage van topsport benoemt, naar sportgerelateerde kenmerken
(in procenten, n=1.498)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Negatieve bijdrage aan de samenleving

Figuur 5
Negatieve bijdragen topsport aan de maatschappij
(in procenten, n=339)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Agressiviteit

Bijna de helft van de negatieve antwoorden betreft agressiviteit (figuur 5). Voorbeelden gaan met name over de rellen in de voetbalwereld. *'Topsport kan door de supporters goed verknald worden. Met name de voetbalsupporters die gaan rellen'*.

Te veel geld en aandacht

Ruim een kwart van de negatieve antwoorden gaat over te hoge kosten binnen de topsport: de hoge salarissen van voetballers, maar ook de kosten die het Rijk kwijt is aan sommige sporten.

Een aantal respondenten benoemt de aandacht die aan topsport wordt besteed, onder andere op radio en tv. *'Betaald voetbal is belachelijk overbetaald en kost de maatschappij enorm veel geld en er gaat veel te veel aandacht naartoe'*.

Overige antwoorden

De categorie 'overig negatief' omvat negatieve antwoorden die niet in te delen waren in de categorieën. Voorbeelden zijn *'te veel ego'* en *'als ik voetbal als uitgangspunt neem ben ik vóór afschaffing! Andere sporten hebben niet zo'n negatieve impact'*.

Profiel negatieve bijdrage topsport aan samenleving (1)

In figuur 6 is te zien welk aandeel van alle respondenten uit verschillende groepen één of meer negatieve antwoorden geeft over topsport.

Geslacht

Een groter deel van de vrouwen (23%) geeft een negatief antwoord over topsport dan van de mannen (18%).

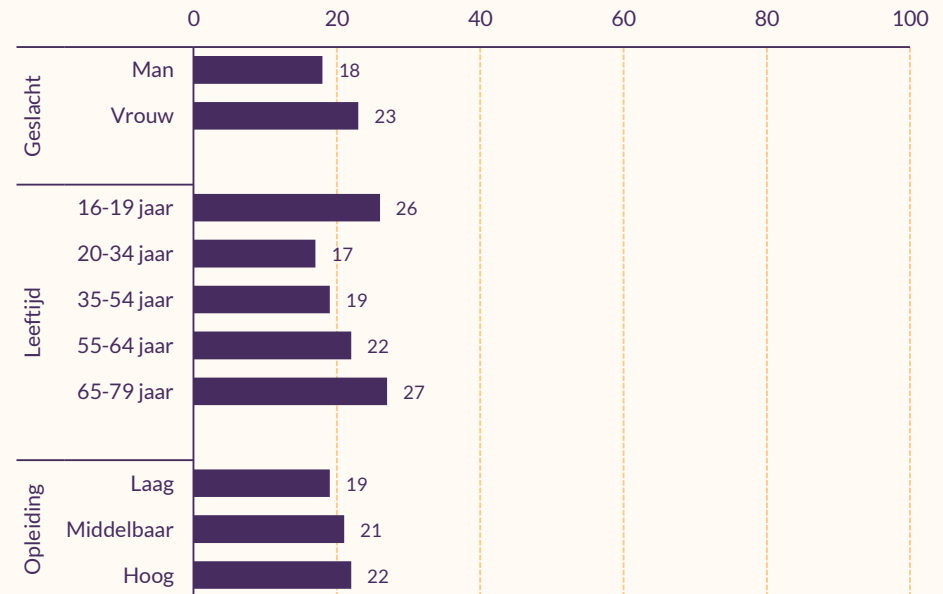
Leeftijd

De groep 65-79-jarigen geeft vaker een negatief antwoord dan de jongere leeftijdsgroepen.

Opleidingsniveau

Er is geen verschil zichtbaar naar opleidingsniveau.

Figuur 6
Aandeel respondenten dat minimaal één negatieve bijdrage van topsport benoemt, naar achtergrondkenmerken
(In procenten, n=1498)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Profiel negatieve bijdrage topsport aan samenleving (2)

In figuur 7 is te zien welk aandeel van alle respondenten met bepaalde sportgerelateerde achtergrondkenmerken een negatieve bijdrage van topsport benoemt.

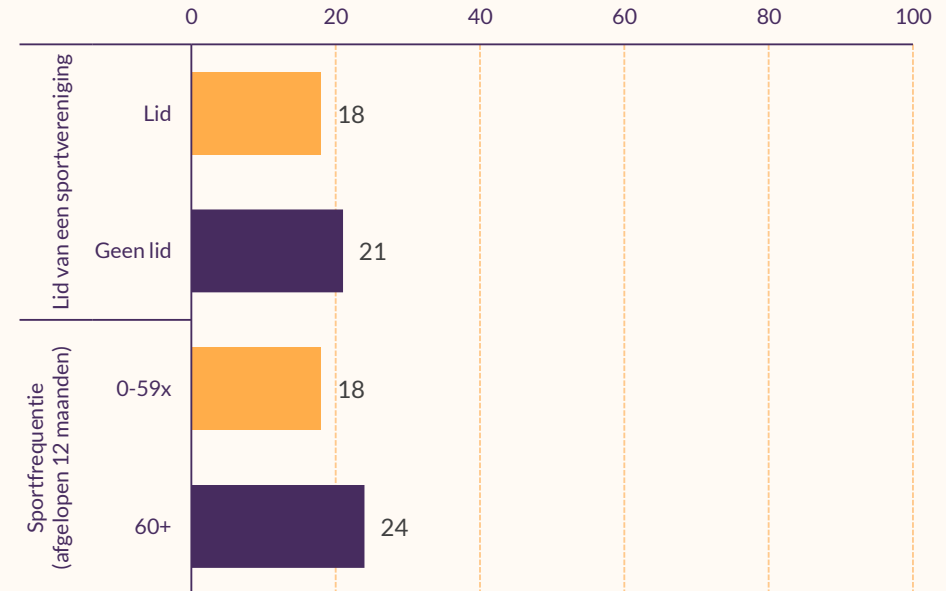
Sportfrequentie

Respondenten die 60 keer of vaker hebben gesport in de afgelopen twaalf maanden, noemen vaker (24%) een negatieve waarde dan de respondenten die minder sporten (18%).

Lidmaatschap sportvereniging

Er lijkt geen verschil te zijn tussen leden en niet-leden van sportverenigingen in het benoemen van een negatieve bijdrage van topsport.

Figuur 7
Aandeel respondenten dat minimaal één negatieve bijdrage van topsport benoemt, naar sportgerelateerde kenmerken
(In procenten, n=1498)

Bron: Mulier instituut, NSO, voorjaar 2022.

Conclusie

Bijdrage topsport aan maatschappij overwegend positief

Een ruime meerderheid van de respondenten vindt dat topsport een positieve bijdrage levert aan de maatschappij. Het vaakst noemen ze de verbinding en saamhorigheid die topsport kan brengen. Ook het effect op gezondheid noemen ze relatief vaak. Het idee bestaat dat topsport aanzet tot bewegen. Opvallend genoeg is dit '*trickle-down effect*' nooit aangetoond (Balk & Veldman, 2023).

Schaduwkant van topsport: agressie, hoge kosten en hoge salarissen

Agressiviteit, bijkomende hoge kosten en hoge salarissen vergroten de negatieve waarde van topsport. Bij agressie binnen de topsport doelen respondenten vooral op agressie van supporters in en om stadions. Inherent hieraan verbonden zijn de kosten die de maatschappij kwijt is aan het oprukken van de mobiele eenheid en het vandalisme.

Ook noemen respondenten dat er te veel aandacht uitgaat naar topsport op radio en televisie, en dat topsporters onevenredig veel verdienen.

Wie benoemt positieve en negatieve waarden?

Op basis van de resultaten zijn profielen te schetsen van de respondenten die positief of negatief staan tegenover topsport:

- Respondenten die zelf vaker sporten, blijken ook vaker een mening over topsport te hebben. Positief en negatief.
- Hoger opgeleiden zijn vaker positief over topsport dan lager opgeleiden.
- Jongeren (16-19 jaar) en ouderen (65-79) lijken kritischer op topsport dan andere leeftijdsroepen. Zij benoemen vaker negatieve bijdragen van topsport.

Vooral verbindende, inspiratie- en economische waarde genoemd

Van alle maatschappelijke waarden noemen respondenten het meest de verbindende waarde van topsport. Zowel positief (saamhorigheid) als negatief (agressie en rivaliteit). Daarnaast benoemen ze de inspiratiewaarde positief en de economische waarde vooral negatief.

De belevingswaarde – het plezier dat men beleeft aan het volgen van topsport – benoemen opvallend genoeg relatief weinig respondenten.

Bronnen

Balk, L., & Veldman, S. (2023) *De maatschappelijke waarde van topsport is onvoldoende bewezen: kennis- en innovatiescan WP4*. Mulier Instituut.

Van der Roest, J., Dopheide, M., Balk, L., Elling, A., & De Bosscher, V. (2022). *Maatschappelijke waarde van de Nederlandse topsport*. Universiteit Utrecht/Mulier Instituut/Vrije Universiteit Brussel.

Contact

Mark Melman

m.melman@mulierinstituut.nl

Kelly Out

k.out@mulierinstituut.nl

Lisanne Balk

l.balk@mulierinstituut.nl